

DAWANIE (67) *sb n*

Pierwsze a pochylone, drugie jasne, w e wahania.

sg N dawaníe (14); -é (1) *OrzQuin*, -e (2) *BiałKat*, *SarnStat*, -(e) (11). ◇ *G* dawaníã (27). ◇ *D* dawaníu (6). ◇ *A* dawaníe (4); -é (2), -(e) (2). ◇ *I* dawaním (1). ◇ *L* dawaníu (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Darowanie, ofiarowanie; uiszczanie należności, zapłata; wywiązywanie się z obowiązku prawnego lub innego; datio, datus, praestatio fiscalis Cn [w tym: czego (21)] (34)* : Mierziono iest w dawanie dufać, ale wciefzenie za dobre iie odpłaczać. *BielŻyw* 128; Yako troiakym obyczaiem bywa dawanie/ także też troiaka zapłata bywa dąna. *SeklKat* L3v, L3v, L4 [2 r.]; ktorzy iefli co chcą łobie wypráwić v Kxiążąth Krolow/ ábo v pánow/ mułżą mieć rękę wyciągnioną ku dawaníu *HistRzym* 3v; *BudBib Tob* 4/17; *ModrzBaz* 139; Czemużeście do dawaníã leniwi? *SkarŻyw* 589, 140; *SkarKazSej* 666b.

W połączeniu z nazwą podatku, świadczenia [w tym: dawanie dziesięciny (2), owsow, poborow, podatkow (3), podwod (4), trybutu, wierdunkow (2)] (14): Więtfza część iuż przyzwalálá: Krolewłkiemu przykazáníu/ Y ku poborow dawaníu. *BierEz* F; [Semowit] Kálzuby przypędził ku dawaníu trybutu *BielKron* 343; *ModrzBaz* 89, 125v; *SkarŻyw* 284; ktemu od ludzi fzlácheckich/ y ich poddáných po łól przyiędzđáiących wyciągáią nád ich powinność dawaníe owłów. *SarnStat* 395; MIálto Krafnýftaw od dżeiściá lat wolné od Podwóđ pieniężnych y dawaníã koni podwodnych/ czynimy dla przyczyn łufznych w tym nam pokazáných. *SarnStat* 1050, 351, 910, 975, 1049, 1059, 1179, 1188.

Wyrażenia: »dobrodziejstw dawanie« (1): Tám iię łławi wníey Pan Bog wrozmaítých dobrodziejftw ludziom nabożnym dawaníu *SkarŻyw* 488.

»(h)ołdu dawanie« (2): áby nas ich łrogości záchowác raczył/ niemníey theż y Hołdu dawaníã *MycPrz* II B [3]v, II D.

»jałmużny dawanie« [szyk 2 : 1] (3): *BiałKat* 171; A wyborny to iest Iáłmużny dawaníã y miłóšierđzia czynienia obyczáy *KuczbKat* 420; *SkarŻyw* 98.

»sumy dawanie« (1): Nie kanclerzowe przyczyny, nie Pana Podlaskiego ušíłowanie ba y takiesz summy dawanie [...] niewazyłó. *ActReg* 130.

Szeregi: »dawanie i branie« (1): żaden mi košćiół nie wżyczał co iię tycze dawaníã y bráníã [*in ratione dati et accepti*]/ iedno wy łámi *WujNT Philipp* 4/15.

»płaca (a. płacenie) albo (ani, i) dawanie« = *solutio aut contributio JanStat* [szyk 3 : 1] (4) : Nie iest wolen od dawaníã dżeiściń/ áni od płáceníã czyńszow y poborow [*Solvendis ... pendendis*] *ModrzBaz* 89; iż od tych czálów nie bęđziemy wycięgác iákiéy płácéy/ álbo dawaníã Wierdunków/ álbo łześci grołzy od obywatelów álbo ich ludzi *SarnStat* 910 [*idem* 351], 1179.

2. *Wręczanie, podawanie [czego] (9)* : A wżakółż przy dawaníu takich rzeczy: prołty człowiek wżytkiego baczyć nie może *FalZioł* V 27; práwá/ łą iákoby lekárłtwo/ w ktorego dawaníu [*in qua adhibenda*]/ żaden biegły Lekarż ná ofoby niema baczenia *ModrzBaz* 71; KŠięgi Ziemiłkié/ po dokończeniu Sądu/ máią zołtác ná mieyłcu łądowym trzy dni/ á to dla dawaníã Kopy y z Akt [*pro dandis copiis actorum JanStat* 506] którzby ich prołili. *SarnStat* 747, 912.

Wyrażenia: »dawanie w ręce« (2): Kielichá dawaníe w ręce. *KrowObr* 124 [*idem*] 249v.

»dawanie ręki« (1): ktorzy z máluczkiey rzeczy łácno biorą wielkie obrázema [...] z niedbáłości ábo w zdeymowániu czapki/ ábo w rozmowie/ ábo w dawániu ręki [*manum porrigendo*]. *ModrzBaz* 66.

»dawanie karty« (1): ále mnímám/ iż z dawánia kárti/ ma łądzić o mym rozumie. *GórnDworz* M4v.

»dawanie kwitow« (1): nie obracáiąc ich [*pieniędzy*] ná fwoy wláfny pożytek, áni względem wfolgowánia/ áni kwitów mnietylźych dawánia/ [...] do rąk tych wiernie y zupełnie oddam *SarnStat* 347.

3. O nadawaniu urzędów, godności, uprawnień, mienia [w tym czego (2)] (6) :

Wyrażenia: »dawanie dostojeństw« (1): Przy dawániu Doštoioieństw [*Honoribus mandandis*] czego naywięcey trzeba pátrzyć? *ModrzBaz* 39.

»dawanie urzędow« (1): Dawanie vrzędow kościelnych niegodnym patrz iáko łtráfzliwe. *SkarŻyw* 319 *marg.*

Szereg: »branie, (albo, jako i) dawanie« (4): *Non fit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum collecta.* Będziefz to przyštało nam/ otwierác Królowi rękę ku brániu/ á zamykác ią ku dawániu? *OrzQuin* Bv; Iż iáko powinowátość Królewlka nie łtoi ná dániu imienia/ áni ná brániu/ wedle náтуры łwéy: ták téż áni Exekucya ná brániu álbo ná dawániu nie łtoi *OrzQuin* F3, E4v, F3.

4. Wydawanie z siebie, rodzenie [czego] (2) : Byłáciem zázwdy rodniefz [winnica]/ W dawániu winá hoyniefz. *BierEz* Iv; Radiatio, Promieniftość/ to yeft promień y błyskánia dawanie. *Mącz* 345a.

5. Czynienie, powodowanie; udzielanie [czego] (17) : Ale łuna księżyczowa ma w łobie moc dawania wilgoti každey rzeczy y zagrzewania *GlabGad* H4; Formatura – Dogłádanie, dawanie kłztałtu. *Calep* 430a.

Wyrażenia: »dawanie Ducha świętego« (2): Ten też napierwłzy chciał łię Bifkupłtwá pieniędzmi dokupić. Abowiem chciał mieć moc dawánia Ducha S. *WujNT* 430, 425.

»dawanie odpowiedzi« (1): Ma y metáphorá [...] niemálą grácią/ ták w powážnym rzeczeniu ku chłubie czyiey/ iáko theż y w włczknienu trefnym: zwłászczá ná dawániu odpowiedzi *GórnDworz* Q5v.

»odpustow dawanie« (1): dáie mu moc zupełną rokázowánia/ karánia/ záklinánia/ wyzwálánia/ odpulfzczánia/ rozgrzełzánia/ y odpuftow dawánia *WujNT* 69.

»pobudek i przyczyn dawanie« (1): Pobudek y przyczyn do nieczyłtości wmyłne łzukánie ábo dawanie. *LatHar* 116.

»dawanie (dobrej) rady« = *consulere JanStat* (3): Zabawiał łię y pifaniem ksiąg y rozmowá ludzi wczonych y dawánim dobrej rady bliźnemu *SkarŻyw* 334; *SarnStat* 171, 561.

»dawanie sprawy« (1): Dawanie łpráwy Połłów Ziemiłkich o łpráwách przełżłych Séymowych. *SarnStat* 44.

»dawanie łlubu« (1): Náziuthrz okołó dawánia łlubu miedzy Bifkupy roznicá byłá *BielKron* 391.

»dawanie łwiadectwa« (2): Záprawde do przyłięgi á dawánia łwiadectwá [*testimonium dare*]/ łudzie łtáteczni/ łwiadomych obyczáiw/ y mądri/ máią być wzywáni. *ModrzBaz* 86; *SarnStat* 708.

»dawanie wwiązania« (2): [starostowie] ná káždá pośluge ípráwiedliwości im należący/ y ku dawaniu w wiazania íą obowiazáni [*ad ... dandas eas intromissiones obligantur JanStat 654*]. *SarnStat* 547 [*idem*] 937.

»dawanie zakładow« = *zaręczanie* (1): Tákże téż tym nie zábrániamy dawania zakładów náfzych/ *Nobili contra Nobilem SarnStat 243*.

Cf **DAWAĆ, DAWAĆ SIĘ, NIEDAWANIE**

HJ